

Finanskomiteen
Stortinget

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 23. oktober 2017

Statsbudsjettet for 2018

Norsk Industri mener oljepengebruken er godt tilpasset situasjonen i økonomien. Det er fortsatt behov for omstilling innen leverandørindustri, og det trengs betydelige investeringer i ny verdiskapende virksomhet i fastlandsøkonomien. Bruk av oljepenger som stimulerer til innovasjon ved støtte til blant annet SkatteFUNN og reduksjon i skattene på arbeidende kapital bidrar til dette.

Industribedriftene har gjort betydelige investeringer i ny kapasitet de siste årene, de største investeringene har vært:

- Hydros nye aluminiumspilot på Karmøy
- Yaras utvidelse av blant annet salpetersyrefabrikken på Herøya
- Glencores investering i kobberproduksjon i Kristiansand
- Wackers investering i ny silisiumovn på Kyrksæterøra

Men det trengs ytterligere investeringer i fastlandsbedriftene for å sikre nye arbeidsplasser og eksportinntekter i fremtiden.

Norsk Industri støtter regjeringens forslag om forbedringer i skattereglene i 2018 som alle øker mulighetene til høyere investeringer i fastlands-Norge:

1. Lavere selskapsskatt
2. Økt aksjerabatt i formuesskatt til 20 prosent
3. Fjerning av eiendomsskatt på maskiner og produksjonsutstyr

De to første forslagene støttes av et bredt flertall ved skatteforliket, mens det tredje forslaget ikke var en del av skatteforliket. Forslaget er imidlertid svært viktig for industrien.

Norsk Industri er svært fornøyd med at Regjeringen legger frem forslaget om å fjerne mulighetene til å legge eiendomsskatt på industriens maskiner etter reglene for verk og bruk. Dette er et godt og helt nødvendig forslag for at industribedriftene ikke skal ha noen hindringer på vei mot nye investeringer i automatisering, effektivisering og digitalisering i årene fremover. Alle investeringer i ny teknologi, testsenter, demoanlegg og katapulter får med dagens regelverk eiendomsskatt på produksjonsutstyret.

Stortinget må sikre at skatten på maskiner fjernes for å legge grunnlaget for fremtidsrettede investeringer i fastlandsindustrien.

De siste 20 årene har våre medlemsbedrifter fått stadig flere av maskinene inkludert i takstene for eiendomsskatt. Hovedsakelig på grunn av integrasjon av produksjonslinjer og generell robotisering og automatisering. Regelverket er uklart og utdatert, og våre bedrifter har hatt høye kostnader til prosesser mot kommuner og påfølgende rettssaker. Tre av de siste lagmannsrettsdommene om eiendomsskatt på maskiner viser hvor vanskelig regelverket er.

De tre bedriftene nedenfor er alle små og mellomstore bedrifter med standard industribygg. Bedriftene har omsetning fra noen titalls millioner til noen hundre millioner og fra 15-80 ansatte. Typisk norske industribedrifter:

- K-plast (i dag Vartdal Plastindustri, avd. Hjelmeland). Tvist mellom bedriften og kommunen knyttet til maskiner (verdi 6,3 millioner kroner) som produserer isoporkasser til oppdrettslaks. Gultating lagmannsrett kom til at de var fysisk integrerte i bygget ved syv tilkoblinger: "Selv om støpemaskinene med relativt enkle grep kan fjernes, er de likevel sterkt integrert ..." Ingen vurdering av lagmannsretten om maskinene kan flyttes uten uforholdsmessige kostnader som Høyesterett trakk opp som kriterium i dommen om Rjukanfoss. Kun de fysiske forbindelser mellom maskinene og bygget skal vektlegges ifølge lagdommerne.
- Rana Gruber. Rådmannen i kommunen støttet av en byggmester/takstfirma og et advokatkontor fra Oslo presset opp taksten for bedriftens maskiner og produksjonsutstyr. Og fikk medhold i lokal tingrett. Hålogaland lagmannsrett opphevet verdsettelsen av maskinene fordi takstfirma hadde brukt "uriktig faktum". Takstfirmaet og advokatkontoret er mye brukt av kommunene, LVK og KS.
- Johs Rasmussen (NorDan-konsernet). Tvist mellom kommunene og bedriften om produksjonsutstyr verdsatt til 7,4 millioner kroner skal være med i taksten for eiendomsskatt. Kommunen fikk medhold i lokal tingrett med henvisning til tidligere dom. Eidsivating lagmannsrett kom til at flyttekostnadene til maskinene skal vektlegges og en kostnad på mellom 8-14 prosent ikke er uforholdsmessig mye med henvisning til Rjukanfoss-dommen. 95 prosent av verdiene av maskinene ble i lagmannsretten tatt ut av beskatningen.

Gulating mener at om maskinene er flyttbar og kostnaden for flyttingen av lav betyr ingenting, mens Eidsivating trekker frem flyttekostnader som et viktig moment for vurderingen om maskinene skal være med i taksten. Når rettsvesenet kan komme til så forskjellige konklusjonen for maskinene til mellomstore bedrifter basert på et lovverk som er til dels 150 år gammelt og har vært prøvd i en rekke rettsaker, er det på tide at Stortinget griper inn og lager nytt, moderne regelverk.

Et dilemma med loven gjennom alle år, er at hver ny dom i rettssystemet er spesifikk for maskinene i gjeldende bedrift, basert på en skjønnsmessig helhetsvurdering og har begrenset overføringsverdi til andre maskiner i andre bedrifter. Industrien blir mer kapitalintensiv og må investere mer for å opprettholde konkurranseevnen. Da det er tusenvis av maskiner i industrien og også en rivende teknologisk utvikling med nye typer produksjonsutstyr, vil verken sentrale retningslinjer eller nye dommer lage presedens som holder. Derfor har krangelen pågått i alle år. Forskjellsbehandlingen tiltar, og kun regjeringens forslag vil bilegge alle pågående tvister.

Etter flere år med frem og tilbake på området, har regjeringen nå fremmet et kompromissforslag for Stortinget, hvor alle materielle motargumenter er tilbakevist. Industrien ønsker fremover felles regler for all næringsvirksomhet basert på verdi av den faste eiendommen bestående av bygg og tomt. I vedlegg

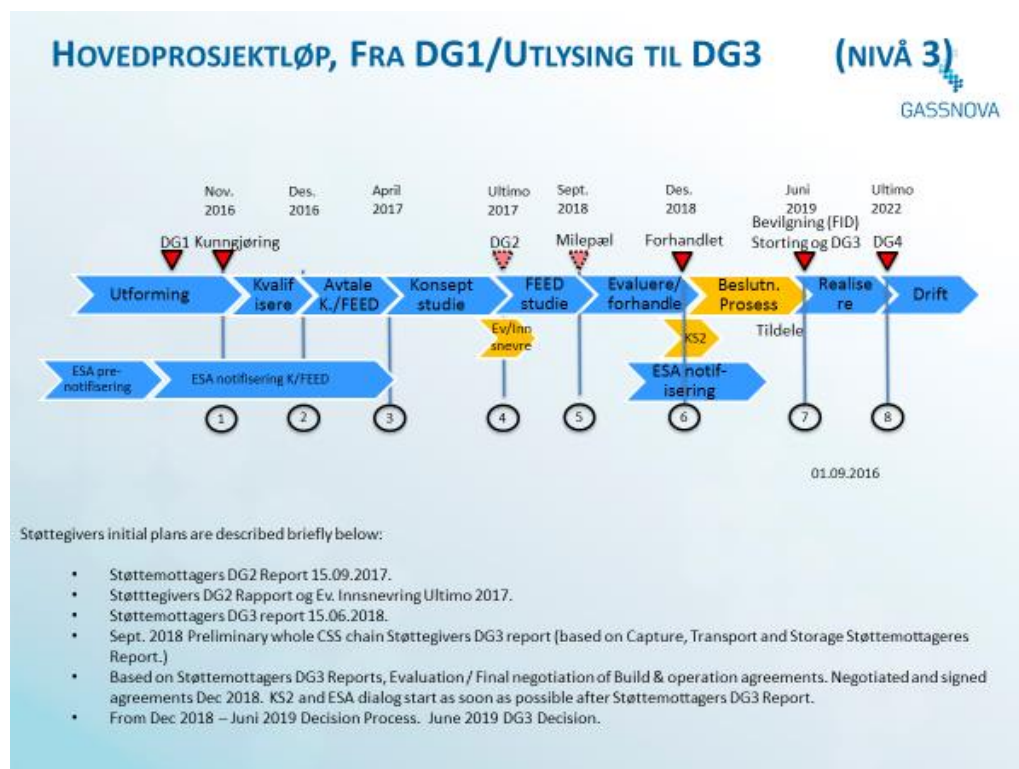
til brevet finnes en mer detaljert gjennomgang av utfordringene industribedriftene har med dagens regelverk.

Karbonfangst, lagring og transport

I statsbudsjettet foreslår regjeringen en reduksjon i bevilgningene til planlegging og prosjektering av en fullverdig verdikjede for karbonfangst og lagring med 95 prosent, fra 360 til 20 millioner kroner. Budsjettforslaget reiser derfor mange spørsmål om regjeringens vilje til å satse på karbonfangst og skaper stor usikkerhet hos de industrielle aktørene. De industrielle aktørene har planlagt og bygget opp sine organisasjoner i henhold til Gassnovas hovedprosjektløp (fra DG1 til DG4). Denne legger opp til kontinuitet i arbeidet, fra konseptstudier til forprosjektering (FEED-studie). Det har heller ikke tidligere kommet politiske signaler om noen annet. Skulle budsjettforslaget bli vedtatt vil det bety at det videre arbeidet med forprosjektering av fangstanleggene settes på vent, og at de industrielle aktørenes prosjektorganisasjoner for karbonfangst bygges ned. En slik demobilisering vil føre til et betydelig tap av kvalifisert personell og kompetanse som det vil ta lang tid å bygge opp igjen. Arbeidet med forprosjektene og et nødvendig grunnlag for å gjøre investeringsbeslutninger i selskapene vil dermed bli betydelig forsinket.

Forutsigbarhet og langsiktige rammebetingelser er avgjørende for at internasjonale industrielle aktører skal satse på utvikling og implementering av ny teknologi. Karbonfangstanlegg i industrien representerer store investeringer. Usikkerheten som budsjettforslaget har skapt, er ikke et eksempel på forutsigbarhet og langsiktighet som industrien bør forvente av norske myndigheter.

Norsk Industri ber derfor regjeringen bevilge midler som er tilstrekkelig for full fremdrift i CCS-prosjektet, slik at planlagt forprosjektering i 2018 kan gjennomføres som opprinnelig forutsatt.

Kilde: Gassnova

CO₂-avgift

Regjeringen foreslår full avgift på industriens bruk av gass – utenom kvotepliktige bedrifter. I 2017 har industrien lav sats for bruk av gass i tråd med EUs energiavgiftsdirektiv som er null for propan (LPG) og 0,057 kr/Sm³ for naturgass. Omregnet til tonn CO₂ er avgiften i dag om lag 30 kr/tonn for naturgass. Regjeringen øker avgiften for industrien til full sats i 2018. Avgiften blir 457 kr/tonn CO₂ og øker avgiftsbelastningen for industrien med 71 millioner kroner i 2018. For enkelte bedrifter representerer avgiftsøkningen noen hundre tusen kroner, og fastlandsindustrien betaler mesteparten av avgiftsøkningen.

Som nevnt ovenfor foreslår Regjeringen en omlegging av eiendomsskatten som vil redusere kommunene inntekter. De får en overgangsordning på fem år fra 2019. Forslaget om økning av CO₂-avgiftene får umiddelbar virkning fra 2018. Sett fra næringslivets ståsted kan det virke som Finansdepartementet gir kommunene mer tid til omstilling enn næringsliv ved at det brukes nedtrappingsplan for offentlig sektor, men ikke opptrappingsplan for privat sektor. Hele økningen i CO₂-avgift for industrien kommer i 2018, mens 1/5 av nedtrappingen i eiendomsskatt kommer først i 2019.

Norsk Industri er fornøyd med at avgiftene ikke øker for kvotepliktige bedrifter i tråd med klimaforliket. I dag har kvotepliktige bedrifter utenom produksjon av metaller og kjemiske råvarer doble virkemidler på bruk av naturgass da de ilegges avgiftens lave sats og er kvotepliktig. Vi har siden 2010 bedt om at den doble avgiften på oljeraffineri fjernes i tråd med Energiskattedirektivets bestemmelse 21(3), men hittil har Finansdepartementet ikke fulgt opp ønskene fra klimaforliket.

Norge arbeider i den internasjonale sjøfartsorganisasjon (IMO) for at skipsfart får markedsbaserte virkemidler, som kvoteplikt, for utslippene av CO₂ fra 2020. I budsjettet for 2018 ilegges utslipp fra godtransport langs kysten og offshore-fartøy full CO₂-avgift på naturgass/LPG (457 kr/tonn CO₂). Hvis IMO innfører markedsbaserte virkemidler fra 2020 frykter Norsk Industri at Finansdepartementet ikke vil fjerne avgiften slik at også skipsfart får doble virkemidler på klimagassutslippene.

Stortinget må i innstillingen legge vekt på at verken fastlandsindustri eller skipfart ilegges doble virkemidler på klimagassutslippene.

Dobling for katapultene

Norsk Industri støtter forslaget om økte bevilgninger til den nye ordningen med katapulter. At det kom hele 38 søknader fra miljøer over hele landet, sier mye om at regjeringen har truffet tidsånden med sitt nye virkemiddel, hvor impulsene er hentet fra tyskernes Industrie 4.0. Industrien er svært godt representert i nær sagt alle søknadene som kom inn. Hvis regjeringens forslag om 100 millioner kroner til rådighet godkjennes av Stortinget, blir det grunnlag for at flere klynger kan få realisert sine katapult-sentre innen sommeren 2018.

Ferdigvareindustrien

I statsbudsjettet kommer regjeringen i liten grad tilbake til tiltak for ferdigvareindustrien. Både i behandlingen av Industrimeldingen før sommeren bes det om dette og senere i Regjeringens eksportstrategi varsles tiltak. Norsk Industri har spilt inn flere tiltak som vil løfte ferdigvareindustrien og vi håper Stortinget tar fatt i arbeidet med dette.

Krisepakker avlyses

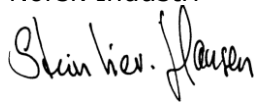
Norsk Industri mener landet er ute av krisen forårsaket av oljeprisfallet. Industrien har respondert raskt med økt produktivitet og satsing på teknologi og nye markeder. Da dette nødvendige arbeidet er krevende og tar tid, vil fremdeles endel industribedrifter slite en stund til. Vi tar til etterretning at krisepakkene avsluttes, og verdsetter samtidig at permitteringsregelverket ikke justeres ved denne korsvei.

Vi verdsetter også at regjeringen åpner for bruk av markedslån fra Eksportkreditt til skipsbygging for norske kunder, med tilhørende ny garantiordning i GIEK på 10 milliarder kroner. Dette vil muliggjøre at flere ferger mm kan bygges i Norge.

Gode vannkraftprosjekter må realiseres

Regjeringen skjærper skatten på vannkraft for 2018. Vi frykter at dette bidrar til at nødvendige investeringer i sektoren ikke blir foretatt.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Stein Lier-Hansen
Adm. dir.

Vedlegg: Notat om eiendomsskatt